

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΜΑΪΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

Διδαγμένο κείμενο:

ΠΛΑΤΩΝ, Πολιτεία 518b-519a

Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἶαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοι φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. Φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες.

Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.

Ὁ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατόν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω σὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιεκτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναί φασιν ἀγαθόν. Ἦ γάρ;

Ναί.

Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὄραν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτὸ, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἱ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι.

Ἔοικεν γάρ, ἔφη.

Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος—τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνούσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν—ἢ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειότερου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὕσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρησιμὸν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ καὶ βλαβερὸν γίγνεται.

Παρατηρήσεις:

A1. Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με αποσπάσματα από το κείμενο.

1. Ο Σωκράτης συμφωνεί με τους επαγγελματίες του είδους σχετικά με το περιεχόμενο της παιδείας.
2. Η παιδεία είναι η τέχνη της περιαγωγῆς με την οποία εμφυτεύεται στην ψυχή η δυνατότητα της ὄρασης.
3. Η ὄραση ενεργοποιεῖται απλῶς με τα μάτια.
4. Οι ἄλλες ἀρετὲς (ἠθικὲς) τῆς ψυχῆς αποκτώνται με τὴν ἀσκήση και τὸν εθισμό.
5. Η φρόνηση είναι μια ἀρετὴ με θεϊκὴ καταγωγή κατὰ τὸν Σωκράτη.

Μονάδες 10

B1. Ποιο είναι το περιεχόμενο της παιδείας σύμφωνα με το απόσπασμα; Στην απάντησή σας να διευκρινίσετε τον ὄρο «περιαγωγή».

Μονάδες 10

B2. Με ποια αρετής της ψυχής θα πραγματοποιήσει τη μεταστροφή που επιζητεί ο Πλάτων; Σε τι διαφέρει αυτή η αρετή από τις υπόλοιπες αρετές της ψυχής;

Μονάδες 10

B3. Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ).

1. Ο δραματικός χρόνος της Πολιτείας ανάγεται γύρω στα 374 π.Χ.
2. Οι τρεις τάξεις στις οποίες χωρίζεται ο πληθυσμός αποτελεί πρωτότυπη ιδέα του Πλάτωνα.
3. Μετά το θάνατό τους οι φύλακες – παντελείς τιμώνται ως ήρωες.
4. Ο Θρασύμαχος θεωρεί ότι η δικαιοσύνη είναι η εντιμότητα στις συναλλαγές.
5. Η αδικία, κατά τον Σωκράτη, συνίσταται στην υπέρβαση των προσωπικών ορίων.

Μονάδες 10

B4. α) Να βρείτε στο αρχαίο κείμενο τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων: **ύπισχνούμενοι, παντί, λυσιτελής, έμβαιβιν.**

Μονάδες 4

β) Να γράψετε ένα ουσιαστικό και ένα επίθετο (απλό ή σύνθετο) της Νέας Ελληνικής, για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις: **όψιν, στρέφειν, καταμανθάνει.**

Μονάδες 6

B5. Πλάτωνος, άπολογία Σωκράτους 20a

«Γιατί ο καθένας από αυτούς (σοφιστές), Αθηναίοι, επισκεπτόμενος κάθε πόλη, μπορεί να πείθει τους νέους, οι οποίοι είχαν την δυνατότητα να διδάσκονται δωρεάν από όποιον συμπολίτη τους ήθελαν· λέω, λοιπόν, ότι πείθουν τους νέους να εγκαταλείψουν τις μαθητείες με τους συμπολίτες τους και να μαθητεύσουν κοντά στους ίδιους δίνοντας χρήματα και χρωστώντας τους επιπλέον και ευγνωμοσύνη. Βρίσκεται εδώ στην πόλη μας και κάποιος άλλος άνδρας σοφός, πλην των προαναφερθέντων, ο οποίος πληροφορήθηκα ότι κατοικεί στην πόλη μας· γιατί έτυχε να επισκεφθώ έναν άντρα που είχε δαπανήσει για τη μαθητεία κοντά στους σοφιστές περισσότερα χρήματα από οποιονδήποτε, μιλώ βέβαια για τον Καλλία τον γιο του Ιππόνικου».

Με βάση το παράλληλο κείμενο και το Κείμενο Αναφοράς ποιοι είναι οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης με τους οποίους διαφωνεί ο Σωκράτης; Να εντοπίσετε το βασικό σημείο αντίρρησης και να το διευκρινίσετε στο πλαίσιο της Πλατωνικής θεωρίας της «Ανάμνησης».

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο:

Πλάτωνος, Ἰππίας ἐλάττων 372 Β-С

Στον ισχυρισμό του Σωκράτη ως όποιος λόγω άγνοιας λέει ψέματα ακούσια είναι κατώτερος από κάποιον που έχει επίγνωση ότι λέει ψέματα, ο Ιππίας αντιδρά. Ακολουθεί ένα απόσπασμα από την απάντησή του.

Ὅραξ, ὦ Ἰππία, ὅτι ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, λέγων ὡς λιπαρῆς εἰμι πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τῶν σοφῶν; καὶ κινδυνεύω ἐν μόνον ἔχειν τοῦτο ἀγαθόν, τᾶλλα ἔχων πάνυ φαῦλα· τῶν μὲν γὰρ πραγμάτων ἢ ἔχει ἔσφαλμαι, καὶ οὐκ οἶδ' ὅπη ἐστί. τεκμήριον δέ μοι τούτου ἱκανόν, ὅτι ἐπειδάν συγγένωμαί τῳ ὑμῶν τῶν εὐδοκιμούντων ἐπὶ σοφία καὶ οἷς οἱ Ἕλληνες πάντες μάρτυρές εἰσι τῆς σοφίας, φαίνομαι οὐδὲν εἰδῶς· οὐδὲν γὰρ μοι δοκεῖ τῶν αὐτῶν καὶ ὑμῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν. καίτοι τί μείζον ἀμαθίας τεκμήριον ἢ ἐπειδάν τις σοφοῖς ἀνδράσι διαφέρηται; ἐν δὲ τοῦτο θαυμάσιον ἔχω ἀγαθόν, ὃ με σώζει· οὐ γὰρ αἰσχύνομαι μανθάνων, ἀλλὰ πυνθάνομαι καὶ ἐρωτῶ καὶ χάριν πολλὴν ἔχω τῷ ἀποκρινομένῳ, καὶ οὐδένα πώποτε ἀπεστέρησα χάριτος. οὐ γὰρ πώποτε ἔξαρονος ἐγενόμην μαθῶν τι, ἐμαυτοῦ ποιούμενος τὸ μάθημα εἶναι ὡς εὕρημα· ἀλλ' ἐγκωμιάζω τὸν διδάξαντά με ὡς σοφὸν ὄντα, ἀποφαίνων ἃ ἔμαθον παρ' αὐτοῦ.

Λεξιλόγιο:

λιπαρῆς= επίμονος, φορτικός

διαφέρομαι= διαφωνῶ, συγκρούομαι

ἔξαρονος γίγνομαι= αρνούμαι

Γ1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «οὐ γὰρ αἰσχύνομαι μανθάνων... ἔμαθον παρ' αὐτοῦ.»
Μονάδες 10

Γ2. Ποιες αποτελούν τρανές αποδείξεις για τον Σωκράτη ότι βρίσκεται σε πλάνη και δεν γνωρίζει την αλήθεια για τα πράγματα;
Μονάδες 10

Γ3. α) Να τοποθετηθούν οι ακόλουθες λέξεις στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού: **ἀληθῆ, τὰς ἐρωτήσεις, τοῦτο, τῶν πραγμάτων, μάρτυρες.**
Μονάδες 5

Γ3. β) Να γραφεί το β' ενικό της οριστικής των ακόλουθων τύπων στο χρόνο και στη φωνή που βρίσκονται: **ἔσφαλμαι, συγγένωμαι, πυνθάνομαι, μαθεῖν, εἰδῶς.**
Μονάδες 5

Γ4. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις: **εἰδῶς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὡς ὄντα.**
Μονάδες 3

Γ4. β) τὸν διδάξαντα: Να αναλυθεί η μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 3

Γ4. γ) Να μετατραπεί στον πλάγιο λόγο με όλους τους δυνατούς τρόπους η ακόλουθη περίοδος:
Ἐν δὲ τοῦτο θαυμάσιον ἔχω ἀγαθόν, ὃ με σώζει.

Σωκράτης εἶπεν ...

Μονάδες 4

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιό σας να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να **απαντήσετε στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Διάρκεια εξέτασης τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ